

AJATUSTEN TONAVA

”Luantaina 9. syyskuuta tamperelaisen sosiaalipsykologi **Klaus Weckrothin** päivä alkoi tavallisesti, Aamulehden lukemisella heti aamuvarhain. Nyt Weckrothia kuitenkin ärsytti lehden pääkirjoitus, jossa puhuttiin sekä tasa-arvosta että luottamusmiehistä.

Lehden puoleen väliin päästyään Weckroth totesi pääkirjoituksen kiusaavan mieltään edelleen. Hän kirjoitti sähköpostia Aamulehden päätoimittajalle **Jouko Jokiselle**.

Viestissään hän ehdotti, että lehti siirtyisi käyttämään sukupuolineutraaleja ammattinimikkeitä. Ei enää luottamusmiehiä, palomiehiä tai eduskunnan puhemiehiä. (...)

Aamulehden kohuttu pääkirjoitus ammattinimikkeiden uudistamisesta julkaistiin sunnuntaina 17. syyskuuta.”

(Journalisti 29.9.2017)

Nyt seuraa uutinen, jos ei suorastaan skuuppi. Ajatusten Tonava on nimittäin saanut haltuunsa tuon Klaus Weckrothin kirjeen, joka prosessin pani alulle. Se menee näin:

”----- Alkuperäinen viesti -----

Aihe: tasa-arvo
Päiväys: 9.9.2017 04:37
Lähtettäjä: klaus.weckroth
Vastaanottaja: jouko.jokinen
Vastaava päätoimittaja
Jouko Jokinen/Aamulehti

Tervehdys.

Juuri tuli lauantain lehti. Pääkirjoituksessa lukee muun muassa: ’Hänen (tasa-arvovaltuutettu Jukka Maarianvaaran) mukaansa samapalkkaisuuden edistäminen on hankalaa niin kauan kuin luottamusmiesten, saati tavallisten työntekijöiden, on vaikea saada verrokkien palkkatietoja.’

Tasa-arvo palkoissa on tietenkin erittäin tärkeä asia ja on tärkeätä, että asia nostetaan esille pääkirjoituksessa. Tasa-arvon kannalta oleellista ja ehdottomasti liian vähälle huomiolle jäänyttä on kuitenkin myös se, miten asioista puhutaan. Niin kauan kuin luottamusmiehet ovat luottamusmiehiä luottamus on miesten työtä, jota tehdäkseen naisten täytyy puheen tasolla olla miehiä, nimittää itseään (luottamus)mieheksi ja - mikä vielä pahempaa - naiset tekevät tämän vapaaehtoisesti ja ilomielin (?).

En voi käsittää, että sanomalehtimiehet, jotka ajat sitten ovat muuttuneet sanomalehtimiehistä toimittajiksi, puhuvat ja kirjoittavat jatkuvasti virkamiehistä, esimiehistä, valtiomiehistä, puhemiehistä ... silloinkin, kun kyse on naisista. (Tämä ei nyt koske pääkirjoitusta vaan laajemmin esimerkiksi Aamulehteä, ilmeisesti tasa-arvovaltuute-

tun puhetta ja esimerkiksi eduskuntaa, jossa käsiteherviö ’rouva puhemies’ jatkaa sitkeästi olemassaoloaan.) Tasa-arvoa edistäisi käsittääkseni huomattavasti se, että alettaisiin käyttää systemaattisesti termejä viranomaisen, johtaja, luottamushenkilö ... ja lakattaisiin tekemästä naisista jonkinlaisia jos nyt ei suorastaan epäonnistuneita miehiä niin joka tapauksessa eräänlaisia ’puolimiehiä’, miehen kylkiluita. Kieli ja sanat ovat tärkeitä (vaikkei ’alussa’ mitään sanaa olisikaan ollut ja se seisoi vain lopussa) ja toivoisinkin, että Aamulehti ensimmäisenä lehtenä maailmassa (?) lopettaisi seksistisen kielenkäytön. Se voisi olla askel tiellä kohti sitä, että naisen euro olisi yhtä suuri kuin miehen euro.

Anteeksi tämä spontaani ja vähän asian vierestä oleva varhainen kommentti. Jostakin syystä tiedemiehistä ... lukeminen vain ottaa päivä päivältä enemmän päähän. Kiitos lehdestä ja hyvistä pääkirjoituksista.

Ystävällisin terveisin
Klaus Weckroth”

Suureen nimikekeskusteluun osallistui myös *Ututissirkus*-satiirisivusto (20.9.2017):

”Päätoimittaja-nimikkeellä on ikävä kaiku. Se viittaa pään käyttöön journalistisessa työprosessissa, mistä on some-aikana välttämätöntä päästä eroon”, arvioi Ututissirkuksen terminologia-asiantuntijamies **Uolevi Ahonen**. (...)

Yleisradiossa on siis päätetty astua askelta pidemmälle ja heittää romukoppaan myös pään

käyttöä ilmaiseksi tittelit. (...)

Eduskunnan apulaistasaarvoistamislinjausoikeusasiamies **Tytteli Poikanen** on ilahtunut suomalaismedian nopeasta reagoinnista sukupuolittavien ja syrjivien sekä muiden vanhentuneiden nimikkeiden hävittämisestä julkisesta keskustelusta.

”Kieli on keino jäsentää maailmaa, se määrittelee koko ajattelumme ja ohjaa tulkintoja tiettyyn suuntaan. Nythän voitaisiin ajatella, että journalismissa on kyse pään käytöstä, jos uutistoimintaa johtaisi päätoimittaja”, Poikanen sanoo.”

”Tiede ei ole pyhää. Mikään ei ole, ainakaan itsestään selvästi. Jonkun pyhä on aina jonkun paha. Tämä meidän maailmamme on erittäin monimutkainen ja muuttuva kokonaisuus. Tiede on ihmisten toimintaa, joka yrittää tarjota mahdollisimman kattavan kuvauksen muuttuvasta monimutkaisuudesta. Tieteen tuote on epätäydellistä ja muuttuvaa tietoa.

Parasta tieteessä onkin tämän epävarmuuden myöntö; ymmärretään syvällisesti, että kaikki tieto on väliaikaista ja täsmentyvää. Tiede on jatkuvaa, järjestelmällistä virheiden korjailua ja pyrkimystä yhä täsmällisempään tietoon. (...)

Muinainen suomalainen runoilija huokaa: ’Voi pojat puoliäläiset, voi tyttäret typerät, voi muu katala kansa!’ Hänen tummanpuhuva analyysinsä sopii myös kuvaamaan tieteen tekijöitä.

Koska tiede on sittenkin vain ihmispolojen räpellystä, jää se monesti kauas ihanteistaan.

Nämä voidaan tiivistää neljään pääkohtaan:

Universalismilla kuvataan teorian yleistä pätevyyttä. Sen pitää

toimia myös siinä tapauksessa, että teorian olemassaolosta ei ole tietoa. Sillä, kuka tutkimuksen on tehnyt, ei saa olla väliä.

Kommunalismi tarkoittaa, että tieteen avulla hankitun tiedon pitää olla julkista ja kaikkien saatavilla. Tieteen pitäisi tässä mielessä olla ei-kapitalistinen vaihdantatalous!

Pyyteettömyys edellyttää, että tutkijan intressit, kuten raha, maine ja politiikka, eivät saa vaikuttaa tuloksiin.

Järjestelmällisen epäilyn periaate määrää tieteilijän lähtökohteisesti epäilemään kaikkia, niin omia kuin muidenkin tutkimustuloksia.

Siinä ne olivat kaikessa yksinkertaisuudessaan, tieteen neljä käskyä.

Ne ovat vielä vaikeammat noudattaa kuin Mooseksen kuuluisat, beduiiniryhymästä periytyvät kymmenen käskyä. Ei ole niinkään yksinkertainen asia tuottaa tietoa ja etsiä totuutta. Tiedeyhteisö takkuu, kompastelee ja suhmuroi välillä niin kuin kaikki ihmisten organisaatiot.

Tiede sattuu nyt kuitenkin olemaan ylivoimaisesti paras ihmiskunnan keksimä konshti hankkia mahdollisimman luotettavaa ja puolueetonta tietoa mistä tahansa asiasta. Koko meidän elämänlaatumme perustuu tieteen löytöihin ja väijäämättömyyden edistymiseen. Puhumattaakaan tulevaisuudestamme, joka on perustutkimuksen vielä tekevämmien löytöjen varassa.

Tiede ei valmistu ikinä, vaan se on satojen ja jopa tuhansien vuosien aikana viritetty laadukas kansainvälinen estradi uusien aatosten ja oivallusten perustellulle esittämiselle ja kipakoille vastaväitteille.

On ollut hämmentävää seurata, miten kaikenkarvaiset sumnamutikkalaiset ja kokemusromppelit ovat alkaneet aukoa netissä typeriä, pahanhajuisia suitaan ja hyökätä tieteellistä tutkimusta vastaan.

Heille suosittelen taustamusiikiksi **Esa Pakarisen Hölmölänhäitä** ja vapaa-ajan asuksi pakopaitaa. Itse puolestani jatkan kahden tieteenfilosofisen uutuuskirjan tiivistä opiskelua.

Inkeri Koskisen Villi Suomen historia esittelee purevasti kotimaisen näennäistieteen ja huuhaan sankareita, ja **Tiina Sarjan Kuka oikein tietää** valottaa tiedejärjestelmän toiminnan mekanismeja tarkasti ja kiinnostavasti.

Välttämätöntä syysluettavaa kaikille typeryyden vihollisille.”

(**Juha Hurme** yle.fi:n Kulttuuricocktailissa 12.10.2017)

”Ehdotan, että Ajatusten Tonavassa tai jossain muualla asiallisessa lehdessänne käsiteltäisiin Helsingin yliopiston Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin laatimaa Katsaus 22/2017 Rikollisuustilanne 2016 -tutkimusta. Siitä selviää mm., että poliisin tietoon tulleet kuolemaan johtaneet väkivaltarikokset ovat kymmenen vuoden aikana vähentyneet 153:sta (2007) 95:een (2016). Aika lailla myönteisellä tavalla hätkähdyttävä tieto näinä aikoina. Voisi olla hyvä rauhallisesti muistuttaa näistä hyvistä kehityskuluista.”

(Viesti lukijalta 25.9.2017)

Ajatusten Tonava ottaa vastaan tuoreita ja nasevia otoksia ajan ilmiöistä osoitteeseen yhteiskuntapolitiikka@thl.fi.